

Går på vannet

OVER TO ÅRS STUDIER: Stein Erik Hegen bidrag i professorstaben på BI, Øyvind Bøhren, mener selv de har lagt ned et årsverk på corporate governance-forskningen innen banknæringen i Norge.

Etter to års forskningsarbeid løfter professor Øyvind Bøhren ved BI på øyenbrynene for sparebankenes økonomiske resultater.

Kimmo Risbakken

kimmo.risbakken@finansavisen.no

To års forskning på eierstrukturen i norske banker, gjennomført av professor Øyvind Bøhren og stipendiat Morten Josefsen ved Handelshøyskolen BI, setter spørsmålstegn ved eksisterende paradigmer om corporate governance.

Sparebankenes økonomiske resultater, sammenlignet med hybriden grunnfondsbanker og de rene forretningsbankene, viser seg å være oppsiktsvekkende gode.

På vannet

Tradisjonell corporate governance bygger på ideen om at det ikke er nok for en investor å bare komme med pengene. Eierne må bidra med ideer og styringskompetanse i tillegg.

— Vår hypotese bygget på at de eierløse norske sparebankene har svakere økonomiske resultater enn de eierkontrollerte forretningsbankene. Data fra alle norske banker i perioden 1985-2002 tyder på at denne

hypotesen ikke holder i virkeligheten, sier Bøhren.

Konklusjonen er at eierløse sparebanker gjør det minst like bra som forretningsbanker og grunnfondsbanker med tilsvarende risiko og størrelse. Bøhren mener selv resultatene er så oppsiktsvekkende at han sammenligner sparebankene overlevelsessevne med Jesu egen-skaper.

— Hvordan styringsmakten er fordelt mellom bedriftens interessenter påvirker selskaps adferd og prestasjon. Når eierløse sparebanker greier seg minst like godt som eide forretningsbanker, må vi spørre hvilke styringskrefter som trer inn i stedet for eierskapet i eierløse sparebanker.

Selv tror han verken overvåkingen fra Kredittilsynet eller sparebankens manglende mulighet til å reise ny egenkapital, kan forklare hvorfor de tilsynelatende går på vannet og skaper så god lønnsomhet.

Kirketårnsprinsippet

— Antakeligvis er det slik at konkurransen er så tøff at de

ineffektive drepes. Konkurransen disiplinere dermed alle banker på samme måte som krevende eiere kan gjøre i markedet med svak konkurranse. Derfor finner vi i vårt materiale at eierløse banker har tilstrekkelig evne til egendisiplinering. De som ikke greier dette forsvinner, enten ved konkurs eller sammenslåing med sterkere sparebanker, slår Bøhren fast.

Han legger til at eierne i forretningsbankene og grunnfondsbanken kan ha vært til dels fraværende i undersøkelsesperioden. I så fall er sparebankene administrativt styrt bedre enn de andre.

Lederen for Sparebankforeringen, Arne Hyttnes, mener sparebankenes lokale forankring er med på å forklare lønnsomheten i deres virksomhet:

— Sparebankene har hatt som leveregel at de skal begrense sin involvering i næringslivet til det en kan se fra kirketårnet. Når banken så er en utviklingsaktør i sitt område, har de samtidig hatt en god lokalkunnskap. På den måten har de unngått de risikofylte aktørene. Dessuten har de hatt som målsetting å være selvstendig, og selvstendighet gir klare fordeler. Man får da beholdt lokalkunnskapen som er et fortrinn i konkurransen, sier Hyttnes.